

För kännedom
Kommunfullmäktige

För yttrande
Kommunstyrelsen

Ang. uppföljande granskning av likvärdig skola

Vi har givit KPMG i uppdrag att följa upp 2020 års granskning av likvärdigheten i skolan. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Granskningen har syftat till att följa upp hur de rekommendationer som lämnats av kommunens revisorer i tidigare genomförd granskning av likvärdig skola har beaktats av kommunstyrelsen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att rekommendationerna som lämnats av kommunens revisorer i tidigare genomförd granskning i allt väsentligt har beaktats av kommunstyrelsen.

Granskningen visar att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av lämnade rekommendationer inom berörda områden. Åtgärder har vidtagits för att minska och möta behoven av särskilt stöd. Utökandet av elevhälsan kan bidra till att stärka förutsättningarna att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Det finns kompetensförsörjningsplaner, både kommunövergripande och på sektornivå.

Vi bedömer dock att det finns utrymme till förbättring. Vi bedömer att det är en brist att kommunstyrelsen i egenskap av huvudman inte har beslutat om kvalitetsrapporten och antagit den som sin egen. Det systematiska kvalitetsarbetet brister vad gäller att tydliggöra vilka åtgärder som ska vidtas samt hur och när dessa ska genomföras. Huvudmannen har inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet inte följt upp förutsättningar att ge särskilt stöd. Studiehandledning på modersmål har inte kunnat erbjudas i kommunen på samtliga efterfrågade språk. Det är fortsatt angeläget att sektor lärande beaktar förutsättningar för likvärdig tillgång till behöriga lärare.

Utifrån vår sammanfattande bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- säkerställa att elever i behov av studiehandledning på modersmål får det i den omfattning som de behöver. (5 kap. 4 § Skolförordningen)
- stärka arbetet med likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare.
- inom ram för det systematiska kvalitetsarbete följa upp att elever i behov av särskilt stöd får de särskilda stöd som de behöver samt att elevhälsan har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 § 1 st. samt 3 kap 7 § 3 st. SkoL)
- besluta om huvudmannens dokumenterade kvalitetsarbete.
- stärka det systematiska kvalitetsarbetet vad gäller åtgärder att vidta samt hur och när åtgärder ska genomföras. (4 kap. 3, 6–7 §§ SkoL)

Vi revisorer vill särskilt betona vikten av att kommunstyrelsen i högre grad är styrande av huvudmannens kvalitetsarbete, snarare än mottagare av sektorns kvalitetsarbete.

Vi önskar svar på rapportens slutsatser och rekommendationer senast 4 oktober.

Ingrid Isaksson
Ordförande

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

INGRID ISAKSSON

Ordförande

Serienummer: 3de31d59237693[...]67bf74c7d0712

IP: 81.234.xxx.xxx

2024-06-18 17:55:03 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på **<https://penneo.com/validator>**

Uppföljning av likvärdig skola

Rapport

Ulricehamns kommun

KPMG AB

2024-06-10

Antal sidor 17

Ulricehamns kommun
Uppföljning av likvärdig skola

2024-06-10

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Undervisning för elever med utländsk bakgrund	4
3.2	Elevhälsa	6
3.3	Särskilt stöd	9
3.4	Kompetensförsörjning	12
3.5	Systematiskt kvalitetsarbete	14
4	Samlad bedömning och rekommendationer	16

1 Sammanfattning

Vi har av Ulricehamns kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2020 års granskning av likvärdigheten i grundskolan i kommunen.

Syftet med granskningen har varit att följa upp hur de rekommendationer som lämnats av kommunens revisorer i tidigare genomförd granskning av likvärdig skola har beaktats av kommunstyrelsen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att rekommendationerna som lämnats av kommunens revisorer i tidigare genomförd granskning i allt väsentligt har beaktats av kommunstyrelsen.

Vi konstaterar att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av lämnade rekommendationer inom berörda områden. Vi bedömer dock att det fortfarande finns utrymme till förbättring.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- säkerställa att elever i behov av studiehandledning på modersmål får det i den omfattning som de behöver. (5 kap. 4 § Skolförordningen).
- stärka arbetet med likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare.
- inom ram för det systematiska kvalitetsarbete följa upp att elever i behov av särskilt stöd får de särskilda stöd som de behöver samt att elevhälsan har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 § 1 st. samt 3 kap 7 § 3 st. SkoL).
- besluta om huvudmannens dokumenterade kvalitetsarbete.
- stärka det systematiska kvalitetsarbetet vad gäller åtgärder att vidta samt hur och när åtgärder ska genomföras. (4 kap. 3, 6–7 §§ SkoL).

2 Bakgrund

Vi har av Ulricehamns kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2020 års granskning av likvärdigheten i grundskolan i kommunen.

För att ge alla elever möjlighet att få en likvärdig undervisning så måste likvärdiga förutsättningar säkerställas. Alla elever ska få tillräcklig stimulans för att kunna uppnå hela sin personliga och begåvningsmässiga potential. Skolan ska utjämna skillnader i resultat som till exempel beror på föräldrars utbildningsbakgrund eller om man är utrikesfödd. I revisionens granskning 2020 framkom brister vad gäller förutsättningar att erbjuda likvärdig utbildning. Det gällde bland annat tillgång till elevhälsa, som främst arbetar främjande och förebyggande, och att modersmål och studiehandledning på modersmål erbjuds. Granskningen utgår från revisorernas bedömning av väsentlighet och risk och ingår i revisionsplanen för år 2024.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Det övergripande syftet är att följa upp hur de rekommendationer som lämnats av kommunens revisorer i tidigare genomförda granskning av likvärdig skola har beaktats av kommunstyrelsen.

I uppföljningen redovisas revisionens rekommendationer och vi kommer att följa upp:

- vilka åtgärder nämnden har vidtagit med anledning av respektive rekommendation.
- nuvarande status och eventuella förändringsarbeten som pågår/har genomförts med anledning av lämnade rekommendationer.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §,
- skollagen (2010:800) 1 kap. 4 och 9 §, 2 kap. 8 b och 13 §§, 3 kap. 7 § 3 st. och 12 i §, 4 kap. 3, 5-7 §§ och 10 kap. 4 och 7 §§
- tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, avstämningar med sektor lärande och intervju med barn- och utbildningschef för sektor lärande tillika skolchef.

Rapporten är faktakontrollerad av barn- och utbildningschef för sektor lärande tillika skolchef.

3 Resultat av granskningen

Den sammanfattade bedömningen vid granskningen år 2020 var att kommunens grundskolor inte fullt ut har förutsättningar att erbjuda likvärdig utbildning och att det finns brister att åtgärda för att öka måluppfyllelsen.

Med anledning av granskningen upprättade kommunstyrelsen¹ en rapport som beskriver de åtgärder som grundskolan i Ulricehamn hade påbörjat och skulle påbörja samt kostnaderna för desamma med anledning av de kritikområden revisionen lämnade i sin granskning.

En uppföljning av revisionens granskning från år 2020 genomfördes av revisionen år 2022 för att se hur de rekommendationer som lämnats har beaktats av kommunstyrelsen.

3.1 Undervisning för elever med utländsk bakgrund

3.1.1 Granskning år 2020

Den första rekommendationen som lämnades år 2020 handlade om att tillse att modersmål och studiehandledning erbjuds och genomförs i enlighet med lag och förordning (10 kap. 5 § SkoL. 4 och 8 §§ Skolförordningen).

I kommunstyrelsens rapport som upprättats med anledning av revisionens identifierade kritikområden redovisas ett antal åtgärder inom området för undervisning för elever med utländsk bakgrund. Nedan redovisas angivna åtgärder kortfattat i punktform:

- Åtgärdsplan upprättad i samverkan med Skolverket innehållandes riktade insatser för nyanländas lärande (2020).
- Utbildningsinsatser för klasslärare, modersmåls lärare och studiehandledare i *Det globala klassrummet* och *Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt*.
- Möjlighet till skolskjuts hem efter modersmålsundervisning som erbjuds efter garanterad undervisningstid (vårterminen 2021)
- Utredning av *Heltid som norm* för att öka möjligheterna att rekrytera lämpliga lärare inom modersmålsundervisning och studiehandledning
- Utredning av möjlighet till utbildning på halvfart med tjänstledighet för att öka andelen behöriga lärare.

¹ KS 2021-05-06 § 132

3.1.2 Uppföljning år 2022

Revisionens uppföljning år 2022 visade att modersmålsundervisning utanför den ordinarie undervisningstiden, vanligtvis utanför skoltid, genomförs. Men också på håltimmar och raster, enligt skolchef. Två elever läser, av schematekniska skäl, modersmål genom fjärrundervisning i hemmet. Vid sektor lärande har riktlinjer för studiehandledning tagits fram. Skolchefen anger att studiehandledning erbjuds utifrån framtagna riktlinjer, men att studiehandledning inte ges på språk där det saknas studiehandledare på modersmålet.

Bedömning år 2022

Revisionens bedömning var att kommunstyrelsen åtgärdat identifierade brister vad gäller när modersmål erbjuds. Studiehandledning på modersmål erbjuds då studiehandledare på modersmålet finns tillgänglig. För att alla elever i behov av studiehandledning på modersmål ska få det bör till exempel fjärrundervisning övervägas.

3.1.3 Aktuellt läge 2024

Enligt uppgift från sektor lärande har studiehandledning på modersmål under läsåret 2023/2024 inte varit möjligt att erbjuda på alla efterfrågade språk då det inte funnits lämpliga lärare att tillgå. Det gäller vid tidpunkten för granskningen språken vietnamesiska, urdu, tagalog och makedonska. I intervju med skolchef framkommer att det har förts diskussioner om studiehandledning på modersmål ska erbjudas som fjärrundervisning, något beslut kring detta har däremot inte fattats.

I enlighet med kommunstyrelsens rapport som upprättats med anledning av revisionens identifierade kritikområden i granskningen år 2020 har utbildningsinsatser för klasslärare, modersmålslärare och studiehandledare genomförts. Enligt uppgift från sektor lärande har utbildningsinsatserna bidragit till bättre relationer mellan de olika yrkeskategorierna. I intervju med skolchef framkommer att det inför läsåret 2023/2024 även har genomförts en riktad insats kring samplanering vid två av kommunens grundskolor med en större andel nyanlända i syfte att skapa förutsättningar till en bättre schemaplanering. Ytterligare en insats som vidtagits för att stärka förutsättningarna för samplanering är införandet av klasslärares och ämneslärares planeringar i kommunens digitala lärplattform för att underlätta studiehandledarnas planeringsarbete.

Vad gäller modersmålsundervisning har undervisning under läsåret 2023/2024 erbjudits på samtliga efterfrågade språk som minst fem elever ansökt om. I intervju med skolchef framkommer att det inte funnits något behov att aktualisera fjärrundervisning. Diskussioner har dock förts kring om att samordna både modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål med närliggande kommuner i syfte att möjliggöra *Heltid som norm*. Enligt intervjuad skolchef saknar flera av de anställda modersmålslärarna och studiehandledarna på modersmål den pedagogiska utbildningen som krävs för att det ska vara möjligt att kunna erbjuda en heltidstjänst. Genom samverkan med närliggande kommuner är förhoppningen att konkurrensen mellan kommunerna ska minska och att behörigheten således ska öka.

3.1.4 Bedömning

Vår bedömning är att åtgärder i allt väsentligt har vidtagit vad gäller modersmål men endast delvis vad gäller studiehandledning på modersmål.

Studiehandledning på modersmål har inte kunnat erbjudas i kommunen på samtliga efterfrågade språk, vilket är en brist. Huvudmannen har inte vidtagit åtgärder såsom att erbjuda studiehandledning som fjärrundervisning.

3.2 Elevhälsa

3.2.1 Granskning år 2020

Den andra rekommendationen som lämnades år 2020 handlade om att tillse att elevhälsan främst är förebyggande och hälsofrämjande (2 kap. 25 § 1 st. skollagen).

I kommunstyrelsens rapport som upprättats med anledning av revisionens identifierade kritikområden redovisas ett antal åtgärder inom elevhälsans område. Nedan redovisas angivna åtgärder kortfattat i punktform:

- **”Ulricehamnsmodellen” för att stärka samverkan för ungas hälsa.**
Modellen bygger på en framtagna handlingsplan och består av en operativgrupp med olika professioner, kunskaper och erfarenheter.
- **PALS²**
Evidensbaserad modell som riktas till skolans personal och ska ge verktyg för att stödja eleverna under skolvardagen på ett så bra sätt som möjligt. Arbetet genomförs i samverkan med Västra Götalandsregionen (VGR) och Utvecklingscentrum för barns psykiska hälsa i Göteborg.
- **Utveckla elevhälsokompetensen**
Deltagande i SPSM:s utbildning för förebyggande och hälsofrämjande elevvårdsarbete.
- **Utveckling av flexgrupper**
Utökning av flexgrupperna med ytterligare två tjänster.
- **Saknad – efterfrågad**
Implementering av handlingsplanen för Saknad – efterfrågad för närvaroarbetet vid kommunens samtliga grundskolor.
- **Ledning och stimulans, extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram**
Införande av en digital processkarta och arbetsbeskrivningar gällande ledning och stimulans, extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram.

² Norsk förkortning av Positivt Atferd (positivt beteende), Läringsmiljö (gynnsam inläringsmiljö) och Samhandling (samspel/relation)

- **Digitalt dokumentationssystem**

För att skapa en röd tråd i det främjande och förebyggande arbetet inom elevhälsan används ett digitalt dokumentationssystem för elevhälsans ärenden.

- **Nätverksträffar**

Införande av nätverksträffar för specialpedagoger under läsåret 2020/2021. Sedan innan genomförs regelbundna och återkommande nätverksträffar för speciallärare, skolsköterskor, skolkuratorer och flexgruppernas team.

- **Bemanning inom elevhälsa**

Uppdrag att under år 2021 kartlägga och ta fram underlag för sektorn att ta ställning till om och hur elevhälsan bör/kan/ska utökas. Arbetet ska presenteras 2021.

3.2.2 Uppföljning 2022

Revisionens uppföljning år 2022 visade att sektor lärande under 2021 och 2022 riktat fokus mot förebyggande och hälsofrämjande arbete, men att det fortfarande finns utmaningar främst vid högstadienheterna och vid de små skolenheterna. Skolchefen hänvisar till uppföljningar som har gjorts i kvalitetsarbetet under 2021, som visar att rektorerna arbetar med att öka tillgängligheten till elevhälsan och att det finns en medvetenhet om behovet av att arbeta förebyggande och främjande. Av en intern utredning framgår att avsätta resurser för elevhälsa i Ulricehamns kommun är lägre än både genomsnittet i riket och kommungruppen samtidigt som en statlig utredning (SOU 201:11) visar att elevhälsan vid små skolenheter (< 100 elever) måste "bemannas upp så att det motsvarar de behov som skolan har och de krav som elevhälsan har att möta". Exempel på åtgärder som behöver vidtas berör både ökade resurser och andra arbetssätt, t.ex. att åtgärdande insatser såsom "långa serier av samtal" inte görs.

I bilaga till föreliggande uppföljning redovisas en sammanställning av PALS-projektet per skolenhet. PALS är implementerat och fungerar vid merparten av skolenheterna. Trygghetsplaner anges vara implementerade vid samtliga skolenheter. Samverkan med fältassistenter sker inte vid alla skolenheter, dock på högstadieskolorna.

Bedömning år 2022

Revisionen bedömde att verksamheten riktar fokus mot ett mer förebyggande och hälsofrämjande arbete. Arbetet var dock inte slutfört och revisionen ansåg att huvudmannen därför bör försäkra sig om att resurser avsätts som ger elevhälsan förutsättningar att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande på samtliga, stora som små, skolenheter. PALS-projektet var implementerat vid merparten av skolenheterna, men revisionen ansåg att det fortfarande fanns åtgärder att vidta.

3.2.3 Aktuellt läge 2024

Enligt uppgift från sektor lärande är merparten av de planerade åtgärderna i enlighet med kommunstyrelsens rapport som upprättades med anledning av revisionens identifierade brister år 2020 genomförda. Det handlar bland annat om utbildningsinsatser via SPSM, utveckling av flexgrupperna (numer kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper), införande av en digital processkarta med tillhörande arbetsbeskrivningar samt nätverksträffar för specialkompetenser. Arbetet med övriga åtgärder har antingen avslutats eller så har åtgärden som ett resultat från genomförda uppföljningar fått en förändrad innebörd.

Vad gäller "Ulricehamnsmodellen", som syftar till att stärka samverkan kring barn och ungas hälsa så att insatser sätts in så tidigt som möjligt, har en koordinator inom sektor lärande anställts sedan januari år 2023. Enligt intervjuad skolchef har koordinatorn ett processansvar för modellen.

Projektet PALS avslutades under höstterminen 2023 enligt plan. Enligt uppgift från sektor lärande fortsätter dock samarbetet med Västra Götalandsregionen (VGR) genom de årliga självskattningsenkäterna som mäter och följer upp implementeringsgraden av PALS. Däremellan sker samverkan med VGR vid behov av konsultation samt genom deltagande i årliga PALS-konferenser. Sedan januari 2024 deltar även två av kommunens grundskolor i en pilotstudie avseende PALS *modul 2*.

Av kvalitetsrapporten för läsåret 2022/2023 framgår att "den nuvarande skolstrukturen med 13 skolenheter varav sju enheter med elevantal som brukar variera mellan 66–100 försvårar rekrytering och organisering av elevhälsoteam". Inför budgetår 2023 har sektor lärande därför önskat att utöka elevhälsan med en tjänst som skolsköterska och en tjänst som skolkurator vilket kommunstyrelsen, enligt kvalitetsrapporten, beviljade under våren 2023. I intervju med skolchef framkommer att sektorn under hösten 2023 har anställt ytterligare en skolsköterska och en skolkurator. I samband med rekryteringarna genomfördes även en genomlysning av elevhälsoorganisationen i syfte att stärka likvärdigheten mellan skolenheterna. Genomlysningen resulterade bland annat i en tydligare riktning av insatser av främjande och förebyggande karaktär baserat på skolenheternas identifierade behov.

Intervjuad skolchef bedömer att utökningen av elevhälsan har bidragit till att stärka förutsättningarna för elevhälsan att arbeta främst främjande och förebyggande. Kommunens skolstruktur med många små skolenheter har bland annat inneburit att elevhälsans professioner ofta har tillhört flera elevhälsoteam vilket medfört att en större del av arbetstiden har gått åt att pendla mellan skolenheterna. Sedan utökningen av elevhälsan har skolsköterskorna och kuratorerna kunnat ägna en större del av sin arbetstid på plats ute på skolenheterna vilket stärkt det främjande och förebyggande arbetet. Även tydligare struktur med digital processkarta med tillhörande arbetsbeskrivningar, genomförda utbildningsinsatser via SPSM och återkommande forum för dialog uppges ha bidragit till stärkta förutsättningar.

Sedan årsskiftet 2023/2024 köper kommunen skolpsykologtjänster via ett konsultbolag då kommunen inte lyckats i deras rekryteringar. Intervjuad skolchef menar att köp av skolpsykologtjänst via konsultbolaget i huvudsak fungerar väl men att kommunen ändå

har som målsättning att rekrytera en skolpsykolog då det bedöms gynna det främjande och förebyggande arbetet i större utsträckning.

3.2.4 Bedömning

Vår bedömning är att åtgärder kring elevhälsans förutsättningar i allt väsentligt har vidtagits med anledning av lämnad rekommendation.

Vi bedömer att vidtagna åtgärder, däribland utökandet av elevhälsan, kan bidra till att stärka förutsättningarna för elevhälsan att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande.

Vi ser emellertid en risk för att den psykologiska insatsen inte fullt ut motsvarar behoven.

3.3 Särskilt stöd

3.3.1 Granskning år 2020

Den tredje rekommendationen som lämnades år 2020 handlade om att följa upp att alla elever får det särskilda stöd som de behöver; det gäller både form och omfattning av insats (3 kap. 8 § 3 st. skollagen).

I kommunstyrelsens rapport som upprättats med anledning av revisionens identifierade kritikområden framgår att sex olika projekt lyfts fram som alla syftar till att se till att alla elever får det särskilda stöd som de behöver. Med alla elever menas, enligt rapporten, både elever i behov av extra stöd för att nå godkända betyg och de elever som behöver utmanas ytterligare och på så vid ges möjlighet att höja sina betyg.

Nedan redovisas angivna åtgärder kortfattat i punktform:

- **Handlingsplan för ökad måluppfyllelse i matematik³.**
Handlingsplanen syftar till att tydliggöra förutsättningar, behov och insatser i de olika stadierna under en elevs skolgång i Ulricehamns kommun och genom likvärdig undervisning öka måluppfyllelsen.
- **Mathivation**
Mathivation är en kostnadsfri verksamhet som bedrivs som ett komplement till ordinarie skolverksamhet och syftar till att öka elevers motivation till matematik och programmering.
- **Uppdrag att utröna om och hur det är möjligt att utöka ett tvålärareskap inom grundskolan.**
- **Ledning och stimulans, extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (se avsnitt 3.2)**
- **Digitalt dokumentationssystem (se avsnitt 3.2)**

³ Antagen av skolchef 2020-06-01

- **Utveckling av elevhälsokompetensen (se avsnitt 3.2)**

3.3.2 Uppföljning år 2022

Uppföljningen år 2022 visade att skolchefen, i tertialrapport 2, redovisade en analys av behov inom elevhälsa för att tillförsäkra att elever i behov av särskilt stöd får det. Åtgärder och insatser för utveckling redovisades. Kommunstyrelsen godkände rapporten vid sammanträdet den 6 oktober 2022. (§ 248). Uppdraget till sektor lärande att "ta fram en plan och ekonomisk kalkyl för att stärka elever med behov av särskilt stöd" markerades i rapporten som uppfyllt.

Vidare visade uppföljningen att år 2021 gjordes, enligt skolchef, en kartläggning och kostnadsberäkning av tvålärareskap inom matematik. Extra medel avsattes i budget 2022, vilket till viss del har möjliggjort tvålärareskap. Kommunens skolstruktur, med många skolenheter, kräver dock att tvålärareskapet genomförs på olika sätt. Det finns t.ex. inte så många behöriga lärare att det kan finnas två i varje klassrum. Arbetet pågår och en utvärdering är ännu inte gjord, men välkomnas av rektorer och matematiknätverk.

Bedömning år 2022

Revisionen bedömde att kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder vad gäller att följa upp behov i verksamheten för att säkerställa att förutsättningar finns för att erbjuda elever det särskilda stöd som de behöver. Stort fokus bedömdes ligga på elevhälsans förutsättningar. Revisionen bedömde vidare att kommunstyrelsen i det systematiska kvalitetsarbetet kontinuerligt bör följa upp att elevers behov kan mötas. Även projektet med två lärare i klassrummet ansåg revisionen borde utvärderas.

3.3.3 Aktuellt läge 2024

Enligt uppgift från sektor lärande pågår arbete i enlighet med de åtgärder som kommunstyrelsen beslutade om i sin rapport som upprättades med anledning av revisionens identifierade brister. Vad gäller *Handlingsplan för ökad måluppfyllelse i matematik* har planen sedan den antogs årligen utvärderats och reviderats av verksamhetschef utsedda representanter för rektorer, utvecklingsledare och förstelärare. Av utvärderingarna från år 2021 och 2022 framgår bland annat att arbetet i enlighet med handlingsplanen har fortgått i hög grad trots pågående pandemi. En utvärdering och analys av handlingsplanen i sin helhet kommer att påbörjas under juni 2024 för att delges i november samma år. Då kommer även beslut fattas om arbetet i enlighet med handlingsplanen ska fortskrida eller avslutas.

Vad gäller tvålärareskap inom matematikundervisning genomfördes en delutvärdering under år 2023. Av delutvärderingen framgår bland annat att fem skolområden fullt ut har kunnat arbeta med två lärare i klassrummet medan fyra skolområden istället valt att dela upp eleverna i mindre grupper i samband med matematikundervisningen. Det är, enligt delutvärderingen, för tidigt att dra någon fördjupad slutsats avseende påverkan på betyg och måluppfyllelse. I intervju med skolchef framkommer att det har varit upp till respektive rektor att själva bestämma hur resurser kring tvålärareskap i matematik ska fördelas och att det därför skiljer sig mellan skolenheterna huruvida de satsat på två lärare i klassrummet eller på att dela upp klasserna i mindre grupper. Under våren

2024 har rektorer i kommunen lyft frågan om resurserna riktade till tvålärareskap i matematik får nyttjas till andra identifierade behov då matematik inte längre bedöms vara den största utmaningen. Enligt intervjuad skolchef har rektorerna fått godkännande av kommunstyrelsen att omfördela de riktade resurserna utifrån de behov som rektor ser. Vid tidpunkten för denna uppföljning har däremot ingen rektor valt att omfördela resurserna.

Som en del av arbetet med erhållet statsbidrag för likvärdig skola har en plan för insatser utformats i samarbete mellan enheternas rektorer, verksamhetschef grundskola, utvecklingsledare för sektor lärande samt grundskolans ekonom. Ett av de åtta utvecklingsområden som identifierats för år 2023 är att förstärka organisationen kring elever i behov av särskilt stöd, lärarassistenter/resurspersoner i kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper. I intervju med skolchef framkommer att det inom kommunen återfinns tre kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper som möjliggör undervisning i ett mindre sammanhang för elever. Storleken på de särskilda undervisningsgrupperna varierar efter behov och enligt intervjuad skolchef motsvarar antalet platser i huvudsak de behov som finns.

Av huvudmannens kvalitetsrapport för läsåret 2022/2023 kan vi inte se att arbetet med särskilt stöd har följts upp under någon särskild rubrik, däremot beaktas detta bland annat i analysen av elevernas kunskapsresultat. Av analysen framgår att en anledning till att elevernas meritvärde fluktuerar under åren på högstadiet är att fler elever är i behov av särskilt stöd vilket utmanar verksamheten.

Intervjuad skolchef bedömer att elever i behov av särskilt stöd i huvudsak får det, men inte alltid i rätt form eller omfattning. Uppfattningen är att flera av de identifierade åtgärderna som kommunstyrelsen beslutade om med anledning av revisionens identifierade brister har bidragit till att både minska och möta behovet av särskilt stöd; det gäller exempelvis insatserna riktade mot elevhälsan och utökning av de gemensamma särskilda undervisningsgrupperna (tidigare flexgrupper).

En elevgrupp som bedöms vara särskilt svår att möta när det kommer till särskilt stöd är elever med problematisk skolfrånvaro, menar skolchef. Det förebyggande arbetet mot skolfrånvaro uppges därför vara av betydande vikt. För att stärka förutsättningarna till ett ändamålsenligt förebyggande arbete mot skolfrånvaro har det identifierats ett behov att se över handlingsplanen "Saknad-efterfrågad". Enligt skolchef kan handlingsplanen upplevas både som komplicerad och omfattande vilket kan försvåra för nya rektorer och lärare i kommunen att snabbt sätta sig in i och följa anvisningarna.

3.3.4 Bedömning

Vår bedömning är att åtgärder inom området särskilt stöd delvis har vidtagits med anledning av lämnad rekommendation.

Vi bedömer att det är en brist att huvudmannen inte inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet har följt upp förutsättningar att ge särskilt stöd.

Vi konstaterar emellertid att ett antal åtgärder har vidtagits för att minska och möta behoven av särskilt stöd; det gäller exempelvis satsningar inom matematik, utökning av elevhälsan och de kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna.

3.4 Kompetensförsörjning

3.4.1 Granskning år 2020

Den fjärde rekommendationen som lämnades år 2020 handlade om att öka kunskapen om kompetensförsörjningen och eventuellt besluta om en kompetensförsörjningsplan, med nuläge och åtgärder, på kort och lång sikt samt särskilt beakta förutsättningar vid små skolenheter.

Av kommunstyrelsens rapport som upprättats med anledning av revisionens identifierade kritikområden redovisas följande åtgärder:

- Sektor lärande har lämnat sitt bidrag till den kommunövergripande kompetensförsörjningsplanen "Sjuhärads mest attraktiva offentliga arbetsgivare" som, vid tidpunkten då kommunstyrelsens rapport upprättades, var under framtagande.
- Arbete för att ta fram en sektorsspecifik kompetensförsörjningsplan för att tydliggöra centralt finansierad kompetensförsörjning.

3.4.2 Uppföljning år 2022

Uppföljningen år 2022 visar att kommunfullmäktige, den 24 februari 2022 § 47, antog styrdokumentet "*Sjuhärads mest attraktiva offentliga arbetsgivare*". Dokumentet utgör en kompetensförsörjningsplan på kommunnivå och reglerar både nulägeskartläggning och åtgärder att vidta på sektornivå. Enligt skolchef strävar kommunen efter att anställa legitimerad och behörig personal. Enheter samverkar vid anställning för att säkerställa tillgången. Det gäller t.ex. lärare i praktiskt-estetiska ämnen.

Bedömning år 2022

Revisionen bedömde att en kompetensförsörjningsplan på kommunnivå har antagits som bland annat berör frågan och nulägeskartläggning och åtgärder att vidta. Revisionen pekade på vikten av att sektor lärande särskilt beaktar förutsättningar för likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare och vid eventuella brister vidta åtgärder.

3.4.3 Aktuellt läge 2024

Som framgår av revisionens uppföljning från år 2022 antog kommunfullmäktige den 24 februari 2022 styrdokumentet "Sjuhärads mest attraktiva offentliga arbetsgivare" som utgör en kompetensförsörjningsplan på kommunnivå och reglerar både nulägeskartläggning och åtgärder att vidta på sektornivå. Planen gäller till och med år 2026 och det är HR-chef som ansvarar för uppföljning och uppdatering av planen. I intervju med skolchef framkommer att planen diskuteras både inom sektors- och förvaltningsledning i olika sammanhang. Någon större uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder har inte genomförts.

Inom sektor lärande återfinns även en plan för strategisk kompetensförsörjning⁴ som upprättats i enlighet med HÖK21⁵. Planen för strategisk kompetensförsörjning, som löpande ska följas upp och utvärderas, redogör för ett antal aktiviteter/åtgärder inom områdena arbetstid, arbetsmiljö, arbetsorganisation och lönebildning. För respektive aktivitet/åtgärd framgår vem som ansvarar för aktivitetens/åtgärdens genomförande samt när dessa ska vara genomförda och följas upp.

Vi har tagit del av den senaste nulägesrapporten av den strategiska kompetensförsörjningsplanen som upprättades under september 2023 och noterar att ett antal av de beslutade aktiviteterna/åtgärderna inom de olika områdena har följts upp och utvärderats; det gäller exempelvis säkerställandet av alla medarbetare kan ta ut sin rast, att arbetsplatsträffar kan genomföras inom ramtiden och att personalomsättningen ska minska. Intervjuad skolchef menar att den strategiska kompetensförsörjningsplanen inom sektor lärande är ett mer levande dokument innehållandes fler konkreta åtgärder för skolenheterna att arbeta med. Dokumentet ägs av rektor och verksamhetschef i samråd med skolenheternas medarbetare.

Enligt intervjuad skolchef kvarstår fortfarande vissa utmaningar att rekrytera lärare till praktiskt-estetiska ämnen. Uppfattningen är att kommunens skolstruktur kan vara bidragande då potentiella medarbetare ofta tenderar till att inte vara intresserade av tjänster som innebär pendling mellan skolenheterna. Vad gäller övriga tjänster inom skolan finns det relativt goda förutsättningar att rekrytera legitimerade och behöriga lärare, enligt intervjuad skolchef. Vidare har personalomsättningen i kommunen minskat under de senaste åren och medarbetarundersökningar visar på goda resultat.

3.4.4 Bedömning

Vår bedömning är att åtgärder inom området för kompetensförsörjning i allt väsentligt har vidtagits i enlighet med lämnad rekommendation.

Vi konstaterar att det finns kompetensförsörjningsplaner på kommunövergripande nivå och på sektornivå. Vi bedömer, likt som vid vår uppföljande granskning år 2022, att det är angeläget att sektor lärande särskilt beaktar förutsättningar för likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare och vid behov vidtar åtgärder.

⁴ Daterad 2022-03-30

⁵ Huvudöverenskommelse med Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd

3.5 Systematiskt kvalitetsarbete

3.5.1 Granskning år 2020

Den femte rekommendationen som lämnades år 2020 handlade om att i det systematiska kvalitetsarbetet särskilt och kontinuerligt följa upp förutsättningar för likvärdig skola.

Av kommunstyrelsens rapport som upprättats med anledning av revisionens identifierade kritikområden framgår att de åtgärder som identifierats inom respektive kritikområde följs upp, utvärderas och analyseras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Uppföljning, utvärdering och analys är en del i varje rektors och verksamhetschefs samt barn- och utbildningschefs årliga kvalitetsrapporter.

För att förtydliga vikten av att följa upp revisionens identifierade kritikområden kommer, enligt kommunstyrelsens rapport, en "aktivitet" att skjutas ut från verksamhetschef grundskola till rektorer i grundskola för särskild uppföljning inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

3.5.2 Uppföljning år 2022

Uppföljningen år 2022 visade att huvudmannen, genom att följa skolenheternas systematiska kvalitetsarbete, kan följa arbetet med att skapa förutsättningar för likvärdig skola. De mål som är uppsatta för sektorn gäller för alla elever lika, enligt skolchef.

Skolchefen exemplifierade huvudmannens uppföljning av likvärdighet genom *Grundskolans handlingsplan för ökad måluppfyllelse i matematik 2020-2024* och fördelning av statsbidraget för likvärdig skola. Av *Plan för insatser inom Likvärdig skola 2022* framgår att insatser inom likvärdig skola följs upp och utvärderas på flera nivåer, till exempel genom skolenheternas och sektorns systematiska kvalitetsarbete, vid kommunövergripande kunskapsavstämningar den 15 mars och den 15 oktober, löpande dialoger mellan rektorer och undervisande lärare – både individuellt och vid arbetslagsträffar, vid elevhälsomöten på de enskilda skolorna samt centralt.

Av Kvalitetsrapport 2021/2022 framgår att likvärdighetsaspekten finns med till exempel vad gäller kompetensläget vid enheterna, nyanländas lärande och elevernas inflytande.

Skolchefen informerade om att sektor lärande hösten 2022 startade ett fördjupningsarbete kring analys, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, som ska pågå till början av 2024.

Bedömning år 2022

Revisionen bedömde att kommunstyrelsen beaktar likvärdighetsaspekten i sitt systematiska kvalitetsarbete även om det inte görs under särskild rubrik. Revisionen påtalade vikten av att åtgärder vidtas om brister i likvärdighet identifieras.

3.5.3 Aktuellt läge 2024

Intervjuad skolchef bedömer att uppföljning kring förutsättningar för likvärdig skola har stärkts. En del av bedömningen bygger på att det under år 2023 har genomförts ett omfattande arbete inom ledningsgruppen som syftar till att stärka det systematiska kvalitetsarbetet genom att skapa en tydligare röd tråd i arbetet från förskola och vidare upp till årskurs 9. Arbetet har bland annat resulterat i tydligare instruktioner om vilka indikatorer som ska följas upp och analyseras på respektive skolenhet; det gäller exempelvis indikatorer kring kunskapsresultat. Vidare har arbetet även resulterat i högre krav på att identifiera åtgärder eller strategier för utveckling av eventuella brister. Intervjuad skolchef menar att resultatet av arbetet inom ledningsgruppen kommer att vara synligt i den kommande kvalitetsrapporten för läsåret 2023/2024.

Vi har tagit del av huvudmannens kvalitetsrapport för läsåret 2022/2023 och noterar, likt revisionens uppföljning år 2022, att likvärdighetsaspekten finns med i olika delar av kvalitetsrapporten. Enligt uppgift från skolchef har kommunstyrelsen inte antagit kvalitetsrapporten. Kommunstyrelsens arbetsgrupp för välfärd- och utbildningsfrågor fick däremot en redovisning av kvalitetsrapporten vid sammanträdet under september 2023.

3.5.4 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis vidtagit åtgärder inom området systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med lämnad rekommendation.

Vi bedömer vi att det är en brist att kommunstyrelsen i egenskap av huvudman inte har beslutat om kvalitetsrapporten och antagit den som sin egen. Vidare kvarstår vi vid vår bedömning att det systematiska kvalitetsarbetet brister vad gäller att tydliggöra vilka åtgärder som ska vidtas samt hur och när dessa ska genomföras.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att upp hur de rekommendationer som lämnats av kommunens revisorer i tidigare genomförd granskning av likvärdig skola har beaktats av kommunstyrelsen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att rekommendationerna som lämnats av kommunens revisorer i tidigare genomförd granskning i allt väsentligt har beaktats av kommunstyrelsen.

Vi konstaterar att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av lämnade rekommendationer inom berörda områden. Vi bedömer dock att det fortfarande finns utrymme till förbättring.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- säkerställa att elever i behov av studiehandledning på modersmål får det i den omfattning som de behöver. (5 kap. 4 § Skolförordningen).
- stärka arbetet med likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare.
- inom ram för det systematiska kvalitetsarbete följa upp att elever i behov av särskilt stöd får de särskilda stöd som de behöver samt att elevhälsan har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 § 1 st. samt 3 kap 7 § 3 st. SkoL).
- besluta om huvudmannens dokumenterade kvalitetsarbete.
- stärka det systematiska kvalitetsarbetet vad gäller åtgärder att vidta samt hur och när åtgärder ska genomföras. (4 kap. 3, 6–7 §§ SkoL).

Ulricehamns kommun
Uppföljning av likvärdig skola

2024-06-10

Datum som ovan

KPMG AB

Klara Engström
Verksamhetsrevisor

Joakim Nertyk
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.